

STORE FORSKELLE I TAKSTER VED AFREGNING AF RAPS

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det er vigtigt, at du forholder dig til grovvarseselskabernes kvalitetskrav og behandlingsomkostninger. I afregningseksemplerne skal nogle selskaber betale op til 23 kr. mere pr. hkg for rapsen, hvis de skal være konkurrencedygtige.

Du skal se dig rigtig godt for, før du sælger årets rapshøst. Der er nemlig betydelige forskelle på grovvarseselskabernes takster for tørring, rensning og analyser.

De væsentligste forskelle mellem firmaernes afregningsprincipper er forklaret herunder:

[Rent frø](#)

[Tørre- og rensesvind](#)

[Spirede rapsfrø](#)

[Analyser af olieindhold](#)

[Lagring af raps](#)

[Sammenligning af afregningsbetingelserne for raps](#)

[Eksempler](#)

[Til top](#)

RENT FRØ

En af de mest betydende forskelle er, at nogle selskaber afregner efter en basis for rent frø på 98,0 pct., mens andre selskaber afregner på basis af 100 pct. Mollerup Mølle og ATR angiver ikke en basis for rent frø.

[Til top](#)

TØRRE- OG RENSESVIND

Flertallet af virksomheder afregner tørre- og rensesvind ens. Basis vandprocenten er 9,0 pct. vand for alle virksomheder. ATR afregner først rensesvind når urenheder er større end 4,0 pct., hvor flertallet af de øvrige grovvareselskaber afregner allerede fra 0,1 pct. urenheder. Vestjyllands Andel og Overgaard Agro beregner først rensesvind ved 0,3 og 0,5 pct. urenheder.

[Til top](#)

SPIREDE RAPSFRØ

Der er store forskelle på, hvordan spirede rapsfrø afregnes. Flertallet af selskaberne fradrager spirede frø i forholdet 1:1 over 2,0 pct. op til maks. 15,0 eller 30,0 pct. Flere selskaber stiller i den forbindelse krav om, at indholdet af Frie Fedtsyrer (FFA) er under 2 pct. Denne forskel medfører, at der kan være endnu større forskelle mellem grovvarefirmaernes behandlingsomkostninger end eksemplerne nedenfor antyder. Mollerup Mølle tager forbehold for spirede frø, men angiver ikke en omkostning ved spirede kerner.

[Til top](#)

ANALYSER AF OLIEINDHOLD

Flertallet af selskaber regulerer i forholdet 1:1,25 i den afregnede mængde med forskellen mellem den omregnede olieprocent og basis procenten for olie på 40 pct.. ATR afregner efter en anden metode, hvor der er tillæg eller fradrag på 1:1,5 pct. af kontraktprisen ved olieindhold over eller under 40 pct. olieindhold.

[Til top](#)

LAGRING AF RAPS

Du bør som landmand også bemærke, at der er forskel på firmaernes vilkår for lagring af raps, herunder startdatoen for lagerleje, såvel som tidspunktet for afregning har betydning.

[Til top](#)

SAMMENLIGNING AF

AFREGNINGSBETINGELSERNE FOR RAPS

I det følgende er udvalgte grovareselskabers afregningstakster analyseret og vist for to forskellige rapspartier med varierende vandindhold, olieindhold og andele af urenheder. De to eksempler afslører betydelige forskelle i behandlingsomkostningerne og dermed i sidste ende afregningen til dig som landmand.

Som landmand, er der således al mulig grund til at kigge firmaernes betingelser og takster grundigt igennem, inden du leverer årets rapshøst. Det skal i den forbindelse understreges, at alle priser og afregningstakster selvfølgelig er til forhandling.

Udgangspunktet for sammenligningerne har været firmaernes høstinformationer til høst 2017. Analysen omfatter: DLG, Danish Agro, Hornsyld Købmandsgaard, Vestjyllands Andel, DLF, Emmelev, Brdr. Ewers, Mollerup Mølle, Lantmännen, Overgaard Agro, NSCorn, Hedegaard samt ATR.

Tabel 1 og 2 viser forskellene mellem firmaernes tørrings- og rensetakster. Tørringstaksterne for ATR er et beregnet gennemsnit, da høstbetingelserne kun indeholder tørringstakster mellem 9,1 og 9,6 pct. vand.

Tabel 1. Tørringstakster, kr. pr. hkg, vinterraps

Vandprocent	9,1	9,6	10,1	10,6	11,1	11,6	12,1	12,6	13,1	13,6	14,1	14,6
	-9,5	-10,0	-10,5	-11,0	-11,5	-12,0	-12,5	-13,0	-13,5	-14,0	-14,5	-15,0
DLG	8,50	11,10	13,10	14,45	15,75	17,20	17,90	18,60	19,25	20,30	21,55	22,75
Danish Agro	8,50	11,10	13,20	14,50	15,60	17,20	18,00	18,60	19,20	20,30	21,60	22,70
Hornsyld Købmandsgaard	8,90	10,10	11,70	12,90	14,20	15,50	16,60	17,60	18,60	19,70	20,70	21,70
Vestjyllands Andel	8,70	10,95	11,95	12,95	13,95	14,95	15,95	16,95	17,95	18,95	19,95	20,95
DLF	8,00	9,50	11,00	11,00	13,00	13,00	14,50	14,50	16,50	16,50	18,50	18,50
Emmelev	8,50	11,10	13,10	14,45	15,75	17,20	17,90	18,60	19,25	20,30	21,55	22,75
Brødr. Ewers	8,10	10,80	12,50	13,80	15,00	16,40	16,90	17,50	18,75	19,90	21,00	22,00
Mollerup Mølle	8,30	10,50	11,60	12,60	13,60	14,60	15,60	16,60	17,60	18,60	19,60	20,60
Lantmännen	8,25	10,80	12,85	14,30	15,50	17,20	17,85	18,55	19,25	20,20	21,45	22,75
Overgaard Agro	8,45	10,90	12,50	13,75	14,90	16,20	16,85	17,50	18,70	19,60	20,50	21,40
NSKorn	8,90	10,10	11,70	12,90	14,20	15,50	16,60	17,60	19,60	19,60	20,70	21,70
Hedegaard	8,75	11,15	12,95	14,50	15,50	17,15	17,75	18,50	19,35	20,50	21,50	22,80
ATR*	7,81	9,94	10,77	11,59	12,41	13,23	14,06	14,88	15,70	16,52	17,35	18,17

*) Tørringstakster for ATR er beregnede gennemsnit

Tabel 2. Rensetakster, kr. pr. hkg, vinterraps

% Renvare	99,6	99,0	98,5	98,0	97,5	97,0	96,0	94,0	92,0	88,0	
	-99,9	-99,5	-98,9	-98,4	-97,9	-97,4	-96,9	-95,9	-93,9	-91,9	< 88,0
DLG	2,25	2,25	5,75	5,75	5,75	5,75	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50

Danish Agro	2,25	2,25	5,75	5,75	5,75	5,75	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50
Hornslyd Købmandsgaard	2,25	2,25	6,25	6,25	6,25	6,25	9,25	9,25	9,25	9,25	12,00
Vestjyllands Andel	0*	2,50	3,00	3,50	4,00	4,50	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
DLF	0,00	3,25	3,25	3,25	5,75	5,75	5,75	7,25	7,25	8,75	9,75
Emmelev	2,25	2,25	5,75	5,75	5,75	5,75	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50
Brødr. Ewers	2,25	2,25	5,75	5,75	5,75	5,75	7,50	7,50	7,50	7,50	10,00
Møllerup Mølle	0,00	3,00	4,50	4,50	4,50	4,50	7,00	7,00	7,00	9,50	9,50
Lantmännen	2,25	2,25	5,75	5,75	5,75	5,75	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50
Overgaard Agro	0,00	3,00	6,25	6,25	6,25	6,25	9,25	9,25	9,25	9,25	efter aftale
NSKorn	2,25	2,25	6,25	6,25	6,25	6,25	9,25	9,25	9,25	9,25	9,25
Hedegaard	2,25	2,25	6,25	6,25	6,25	6,25	7,50	7,50	9,50	9,50	9,50
ATR*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,31	4,56	4,56	4,56

*) Kun i intervallet 99,7-100 pct. er omkostningen til rensning 0,00 kr. pr. hkg

[Til top](#)

EKSEMPLER

I tabel 3 er firmaernes behandlingsomkostninger sammenlignet for afregning af rapspartiet i eksempel 1 herunder. Sammenligningen viser betydelige forskelle mellem firmaerne, både hvad angår de beregnede analyse-, rens- og tørringsomkostninger. Forskellene i selskabernes krav til "rent frø" og regulering for olie er dog afgørende. De grovareselskaber (Vestjyllands Andel, Overgaard, DLF, Overgaard Agro og ATR), der holder fast i det hidtil gældende krav om 98,0 pct. rent frø (eller renvare), klarer sig bedre end de selskaber, der kræver 100 pct. rent frø.

Ved en rapspris på 270 kr. pr. hkg er der ved afregning af rapspartiet i eksempel 1 ca. 30.000 kr. mere til landmanden, hvis partiet leveres til ATR frem for til Danish Agro eller DLG. Det betyder, at Danish Agro og DLG skal give ca. 20,50 kr. mere pr. hkg raps end ATR, hvis du som landmand skal kunne opnå det samme økonomiske udbytte af handlen. Den store forskel skyldes udover den omtalte forskel i kravet til basisvaren ATR's olietillæg.

EKSEMPEL 1:

Parti: 150 t, 10,5 pct. vand, 97,0 pct. renvare, 99,0 pct. rent frø og 48,0 pct. olie i tørstof. Der gennemføres analyse på basis af syv leverede læs.

Tabel 3. Eksempel 1. Afregning af raps, sammenligning af udvalgte firmaer (rapspris: 270 kr. pr. hkg)

	Krav til rent	Hkg til af-	Analyse-omkostninger	Rense-omkostninger	Tørrings-omkostninger	Total-omkostninger	Olie-tillæg kr	Netto	Afregning kr. pr. hkg
--	---------------	-------------	----------------------	--------------------	-----------------------	--------------------	----------------	-------	-----------------------

	frø	regning
DLG	100	1.473	2.100	8.431	19.650	30.181	0	367.478	244,99
Danish Agro	100	1.473	2.310	8.431	19.800	30.541	0	367.118	244,75
Hornsylde Købmandsgaard	100	1.473	1.750	9.164	17.550	28.464	0	369.195	246,13
Vestjyllands Andel	98	1.503	665	6.598	17.925	25.188	0	380.504	253,67
DLF	98	1.503	700	8.431	16.500	25.631	0	380.061	253,37
Emmelev	100	1.473	300	8.431	19.650	28.381	0	369.278	246,19
Brødr. Ewers	100	1.473	2.100	8.431	18.750	29.281	0	368.378	245,59
Møllerup Mølle	100	1.488	1.750	6.603	16.878	25.231	0	376.445	250,96
Lantmännen	100	1.473	2.100	8.431	19.275	29.806	0	367.853	245,24
Overgaard Agro	98	1.503	0	9.164	18.750	27.914	0	377.778	251,85
NSKorn	100	1.473	1.750	9.164	17.550	28.464	0	369.195	246,13
Hedegaard	100	1.473	2.240	9.164	19.425	30.829	0	366.830	244,55
ATR	0	1.453	280	0	16.148	16.428	21.657	397.566	265,04

I tabel 4 er firmaernes behandlingsomkostninger sammenlignet for afregning af et parti raps med et højere vandindhold, en større andel af urenheder, 3,0 pct. spirede frø samt et lavere olieindhold end i det foregående eksempel. Se beskrivelsen af partiet i eksempel 2 herunder.

Ved en rapspris på 270 kr. pr. hkg er der i eksempel 2 ca. 27.000 kr. mere til landmanden, hvis partiet leveres til ATR frem for til Danish Agro eller DLG. Det betyder, at Danish Agro og DLG skal give ca. 23,00 kr. mere pr. hkg for rapsen end ATR.

EKSEMPEL 2:

Parti: 150 t, 12,0 pct. vand, 95,0 pct. renvare, 99,0 pct. rent frø og 3,0 pct. spirede frø samt 44,0 pct. olie i tørstof. Der gennemføres analyse på basis af syv leverede læs.

Tabel 4. Eksempel 2. Afregning af raps, sammenligning af udvalgte firmaer (rapspris: 270 kr. pr. hkg)

	Krav til rent frø	hkg til afregning	Analyseomkostninger	Renseomkostninger	Tørningsomkostninger	Totalomkostninger	Olie-tillæg kr.	Netto	Afregning kr. pr. hkg
DLG	100	1.334	2.100	10.744	25.800	38.644	0	321.661	214,44
Danish Agro	100	1.334	2.310	10.744	25.800	38.854	0	321.451	214,30
Hornsylde Købmandsgaard	100	1.307	1.750	13.251	23.250	38.251	0	314.665	209,78
Vestjyllands Andel	98	1.361	665	7.163	22.425	30.253	0	337.331	224,89

DLF	98	1.361	700	10.386	19.500	30.586	0	336.998	224,67
Emmelev	100	1.334	300	10.744	25.800	36.844	0	323.461	215,64
Brødr. Ewers	100	1.348	2.100	10.744	24.600	37.444	0	326.500	217,67
Møllerup Mølle	100	1.362	1.750	10.051	20.805	32.606	0	335.014	223,34
Lantmännen	100	1.308	2.100	10.744	25.800	38.644	0	314.382	209,59
Overgaard Agro	98	1.361	0	13.251	24.300	37.551	0	330.033	220,02
NSKorn	100	1.348	1.750	13.251	23.250	38.251	0	325.693	217,13
Hedegaard	100	1.308	2.240	10.744	25.725	38.709	0	314.317	209,54
ATR	0	1.376	280	3.336	19.850	23.465	243	348.220	232,15

Forskellene på grovvoreselskabernes takster for tørring og især rensning øges, når vandindholdet og/eller andelen af urenheder øges. Hertil kommer forskellene på selskabernes håndtering af spirede frø. I en meget problematisk høst kan der derfor være endnu større forskelle på selskabernes samlede omkostninger til håndtering af rapsen, og dermed afregningen til dig som landmand end eksemplerne herover viser.

[Til top](#)